

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Илия Илиев Кожухаров

професионално направление 8.4.Театрално и филмово изкуство,
научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия”

НБУ

Член на научно жури, по процедура за придобиване на научната и
образователна степен „ДОКТОР” по професионално направление 8.4

„Театрално и филмово изкуство“,

/Кинознание, киноизкуство и телевизия/, относно

дисертационния труд

**„Пространственият дизайн – съвременни
тенденции и специфики на художествено
пространственото оформление и експозиционните
площи“**

на Мария Койчева

научен ръководител доц. д-р Димитър Димитров

Дисертационният труд на Мария Койчева - „Пространственият дизайн – съвременни тенденции и специфики на художествено пространственото оформление и експозиционните площи“ е от 214 страници, структуриран във: въведение, три глави, заключение, приноси и библиография, базирана на литературни и интернет източници.

Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Темата на дисертацията е безспорно значима. Тя дава възможност за разработване и изследване на актуални тенденции и технологии в

дизайна на експозиционните площи. Тези нови технологии създават и нови прийоми за въздействие върху хората.

В увода Мария ни представя: предмета на изследването; терминологията, която присъства в дисертацията както и мотивите за написването ѝ. Предмет на изследването са „съвременните тенденции и технологии в дизайна на експозиционни площи, музейни експозиции, изложби, търговски обекти, VR 360 видео и рекламни кампании включващи VR - Виртуална реалност, AR – Добавена реалност и 3D картографиран прожекции”. В тезата си лансира интересна идея за интегриране на VR/AR технологиите в различните програми по Визуални изкуства. Терминологията е изчерпателно обяснена и прави четенето и разбирането на дисертацията безпроблемно, а мотивите за написване на докторския труд са зародени от стремежа ѝ към търсене на новите, интересните и нестандартните знания.

Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд.

Целите и задачите на изследването са много точно и амбициозно формулирани. Те са свързани основно със сериозното проучване на новите технологии в пространствения дизайн.

Три са формулираните и конкретизирани цели, които ни насочват към подробния анализ, който ни предоставя докторантката, на поставените проблеми. В работата си тя последователно ще ни доказва колко голямо значение и какви възможности ни дават съвременните технологии VR, AR и 3D mapping при изграждането на пространствени решения.

Втората ѝ цел е свързана със задълбочено проучване на съществуващата оскъдна литература по темата. И третата цел - може би най- съществената, защото е авторско изследване е „представяне на собственото изследване на тези технологии, чрез усвояване на нови софтуери във VR, AR и анкетиране на най-добри представители в

корпоративните браншове на споменатите области, които ги използват”.

Задачите, които са свързани изцяло с целите, са шест. Чрез тях тя формулира основните проблеми на съвременните технологии в пространствените решения; проследява историческото развитие на VR и AR технологиите ; анализира статистическите данни за развитието и успеваемостта при използването на тези технологии; систематизира разновидностите на VR, AR технологията в различните пространствени направления ;анкетира различни корпоративни представители на VR, AR, XR бизнеса и обучението;извежда статистики, графики и изводи от проучването; формулира обобщения за характеристиките на новите тенденции в пространствените форми. Целите и задачите са много добре обосновани и дават предпоставка за доброто и систематизирано разгръщане на труда.

Съответствие между избраната методология и методика на изследване.

Като основни методи на изследователската работа, Мария Койчева е обявила сравнителния анализ и статистическия анализ. Те се използват в цялата работа. Чрез тях умело се разглеждат и съпоставят конкретни примери, свързани с използването на модерни технологии в пространствената сфера (дизайн на експозиционни площи и музейни експозиции), както свързаните с тях направления - търговските площи и рекламните кампании.

Изводите, на които докторантката се спира след първа глава доказват, че „възможностите на VR и новите технологии интегрирани в експозиционните форми безспорно са изключителни и атрактивни като въздействие. ”Те правят възможно реалистичното възстановяване и пресъздаване на история чрез интерактивност вътре във виртуалното пространство, използвайки реални физически симулатори (звук, миризми, декори и др.) заедно с виртуалната реалност.

След втора глава изводите, които докторантката прави и е подкрепила с множество примери, са много показателни и доказват, че „това са технологии, които започват да се използват масово, тъй като VR/XR се развиват и поевтиняват, а скоро се предвижда съвсем масовото им използване. Брандовете със световна известност, но и съвсем нови марки залагат на тези технологии, защото статистиките от тяхното използване са с много високи проценти на успеваемост и ръст в продажбите. Технологиите за VR/XR реклами интегрират в изпълнението си множество познати и отработени вече области във визуалните и маркетингови похвати.” Чрез множество изследвания се доказва нуждата от добри специалисти за VR/XR реклами, което от своя страна прави належащо интегрирането на AR и VR в университетското образование по Визуални изкуства. От всичко казано дотук се очертава и авангардният извод, че „основните специфики при просространственото въприемане на изживяванията във виртуална среда, ще се оформят като ново научно направление и теория.”

Третата глава е Докторанското изследване. Тази глава е може би най-стойностна, защото в нея Мария прави собствено научно изследване, което е ценно най-вече със споделения опит и споделените проблеми, които неминуемо съпътстват подобни новаторски опити и постижения. Основните изводи, които се наложиха в процеса на изследването са, че са набелязани софтуери, с които най-ефективно се работи в областта на дизайна (пространствен, реклама и др.) с техните положителни страни и с проблемите за изчистване. Споделени са всички нови постижения и възможности на VR, AR, XR технологиите, както и многото технически и софтуерни проблеми.

Обсъдени са навлизането на тези технологии в програмите по Визуални изкуства и съответно бъдещето и развитието на тези технологии.

Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд (описание и оценка), включително наличие на оригинален принос в науката.

Аз намирам, че приносите на дисертационния труд са безспорни. Целта на тази дисертация е да представи и изследва модерните технологии Виртуална (VR), Добавената реалност (AR) и 3D картографираните прожекции в пространствените форми и рекламата. Самата актуалност на темата и новият ъгъл, от който се разглеждат Виртуална (VR) и Добавената реалност (AR) е добър принос в развитието на тези нови технологии. „Изведена е основната терминология и преводи от чуждоезичните наименования, които са новост в нашата научна литература. Във всяка глава има представени научни изследвания и статистики за развитието, новите проблематики и успеваемостта при използване на технологиите.” Много ценен принос са представените изследвания за въздействието върху потребителите като са изложени положителните и отрицателните страни, нуждите от подобрения и от още изследвания за тези технологии, които се използват сравнително от скоро в областите на дизайн и рекламата.

Най-стойностният принос е личното реално изследване на докторанта, проведено в рамките на една година, чрез анкетиране на 33 компании и потребители на VR, XR и AR, представено чрез тълкуване с изведени статистически графики в проценти и чрез изводи. Това изследване е много интересно като създаване на въпросник, базиран на VR, XR и AR проблематиките, от гледната точка на дизайна, визуалните изкуства и обучението. Изводите, наложили се след него, са изключително ценни както за практиката така и за теоритичната страна на проблемите.

Мнения, препоръки и бележки.

Познавам Мария отдавна и определено мога да кажа, че съм

респектиран от огромния труд, който е положила за написването на дисертацията си. И тук, както и като колега я виждам като мащабно мислеща и с всестранни интереси. Познанията ѝ в професионалната област са респектиращи. Пожелавам ѝ да бъде на първо място здрава, все така търсеца нови предизвикателства, с все така широки потребности от изкуството и вечно търсеца и намираща предизвикателствата.

Заключение с ясно формулирана положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд.

В заключение, смятам представеният ми за рецензия дисертационен труд „Пространственият дизайн – съвременни тенденции и специфики на художествено-пространственото оформление и експозиционните площи” на докторант Мария Койчева, за цялостна научна разработка, в която тя доказва своите знания и умения. По своята дисертабилност и получени приноси, трудът напълно отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и правилника за приложението му за присъждане на научната и образователна степен „Доктор“ и това е причината убедено да гласувам ЗА присъждането ѝ на Мария Койчева.

10.08 2021г

Рецензент:

доц. д-р Илия Кожухаров